

М. Грушевський — На українські теми. „ЛНВ.“, 1909, I, ст. 115 - 126; VIII, ст. 340 - 355; X, ст. 108—117; XI, ст. 333—341.

Статі проф. Грушевського під загальним заголовком „На українські теми“ все приковують увагу читача. Вони торкають ся біжучих фактів і явищ нашого життя і завше гарно і дотепно їх освітлюють. Деякі з статей не зостануть ся скороминущими. До таких ми відносимо насамперед статі в кн. 8 і 12. В них автор основно, з великим темпераментом та бистрою аналізою критикує політику галицько-української націонал-демократії. Статі ці „Два роки галицької політики“ і „Малі діла“ не мнуть уваги будучого історика української суспільности Галичини. В статі „На новий рік“ (кн. I), написаній о стільки живо, що нагадує вона собою скорше натхнену промову, шан. автор говорить укр. суспільности про вагу свідомости власної моральної сили, яка служить могутною підвалиною всякої духової діяльности. *Splendid isolation* не повинно нас страшити. Треба йти вперед, не зважаючи на перепони ворогів і „суд глупца“, треба вести своєю лінією... Проте українство і неізолюване, є у нього і союзники. Опріч совзучних елементів в самій Росії, маємо ми таких приятелів, як Білорусь і Литва (пор. статью в *Ukr. Rundschau*). В статі „Видавничка криза“ (кн. 10) автор говорючи про видавничу кризу, яка вибухла в Росії, переходить до укр. справ, нагадуючи нашому суспільству в Росії його обовязок під теперішню хвилю. „Мусить бути певного роду „кругова порука“ інтелігенції супроти книги, говорить він, — обовязок підтримувати інтелігентську літературу спільними силами“.

М. Грушевський — Реальна політика на галицькім ґрунті. „ЛНВ.“, 1909, IX, ст. 555—565. Дуже гарний огляд політики української націонал-демократії в Галичині за останні часи. Автор характеризує її як політику не громадську, як політичне гешефтарство. Стата стоїть в звязку з статями „На українські теми“.

М. Гехтер — З українського життя. ЛНВ., 1909, II, ст. 448 - 460, III, ст. 182—189, IV, ст. 395—402, VII, ст. 158—169, X, ст. 161—176. Статі д. Гехтера не повинні піти в непамять. Автор уміє і збирати і гуртувати факти, тому його картини з життя й діяльности російської суспільности на Україні заслужують на довшу і глибшу память. В перших статях „Наші земства“ (кн. 2), „Наші муніципалітети“ і „міське хазайство“ (кн. 3 і 4) д. Гехтер торкаєть ся політики земств (міри заспокоєня краю, досить інтенсивна агропомічна діяльність), говорить про вибори до дум міських і самоволю адміністрації, про бюджет міст і видатки на народню освіту, то що. В інших оповідає про